

Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till anslagsförordningen (2011:223)

beslutade den 30 mars 2011.

Dessa bestämmelser träder i kraft den 1 april 2011.

Ekonomistyrningsverket (ESV) meddelar med stöd av 19 §
anslagsförordningen (2011:223) följande föreskrifter till nämnda
förordning. I anslutning till föreskrifterna redovisas också ESV:s
allmänna råd.

Inledande bestämmelser

2 §

ALLMÄNNA RÅD

Bestämmelserna i denna förordning tillämpas i första hand av
myndigheter som disponerar anslag på statens budget. Även myndigheter
som inte disponerar något anslag tillämpar dock vissa bestämmelser,
exempelvis de om redovisning mot inkomstitel.

4 §

ALLMÄNNA RÅD

Indragning av anslagsbelopp kan bli aktuell i två fall:

- enligt regleringsbrev eller annat regeringsbeslut,
- enligt villkoren för anslag i 6 och 7 §§.

Innebörden av en indragning är att regeringen tar bort dispositionsrätt
som tidigare överlåtits till en myndighet genom anslagstilldelningen.

5 §

ALLMÄNNA RÅD

De närmare bestämmelserna om vad som ska redovisas mot de olika
inkomstitlarna och vilka myndigheter som får redovisa inkomster mot
dessa framgår av ESV:s inkomstliggare för respektive budgetår, som
publiceras på ESV:s webbplats www.esv.se.

ESV tilldelar undertitlar för varje myndighet som ska redovisa mot en inkomstitel.

6 §

ALLMÄNNA RÅD

Ett utnyttjande av ett anslag kan, utöver det som anges i paragrafen, även grundas på ett medgivet överskridande som beslutas av regeringen. Den merbelastning som blir följden är en engångsföreteelse för det aktuella budgetåret och påverkar inte överföringsbeloppet.

7 §

FÖRESKRIFTER

Andra stycket

Vid beräkning av det tilldelade anslaget för året ska myndigheten beakta förändringar i dispositionsrätten under året, t.ex. tilläggsanslag, indragningar av årets tilldelade medel och omdispositioner.

För andra anslag än anslag för förvaltningsutgifter får en myndighet disponera ett anslagssparande endast om regeringen särskilt har angivit det i regleringsbrevet för det aktuella året.

Tredje stycket

Ett anslag som inte längre är uppfört på statens budget benämns äldre anslag. I de fall det finns en utnyttjad anslagskredit på ett äldre anslag ska myndigheten informera regeringen om detta.

ALLMÄNNA RÅD

Första stycket

Anslagssparandet ska beräknas enligt uppställningsformen för anslagsredovisningen i bilaga 3:1 till förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Beräkningen av anslagssparandet ska göras för varje post som myndigheten disponerar i enlighet med 4 § tredje stycket.

Fjärde stycket

Hur anslagsmedel som tillförts myndighetens räntekonto likvidmässigt ska överföras vid en indragning av anslagssparande framgår av 4 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210).

8 §

ALLMÄNNA RÅD

Hur stor anslagskredit en myndighet har rätt att disponera för andra anslag än sådana som huvudsakligen avser förvaltningsutgifter framgår av myndighetens regleringsbrev.

Beräkning för att fastställa om en myndighet har utnyttjat en anslagskredit ska göras enligt uppställningsformen för anslagsredovisningen i bilaga 3:1 till förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

9 §

FÖRESKRIFTER

En myndighet ska löpande under budgetåret följa upp och göra prognoser för anslagsutnyttjandet. Uppföljning och prognoser ska göras för samtliga anslag som en myndighet disponerar.

Myndigheten ska i sin information till regeringen kort ange orsakerna till ett befarat överskridande.

ALLMÄNNA RÅD

Löpande innebär att myndigheten följer upp och gör prognoser för sina anslag så att kravet på god utgiftskontroll tillgodoses. För flertalet anslag bör detta därför göras minst en gång per månad.

Utnyttjande av anslagsmedel

10 §

FÖRESKRIFTER

Om regeringen inte har beslutat annat, ska en myndighets samtliga utgifter för verksamheten, inklusive utgifter för hantering av utbetalning av transfereringar, belasta myndighetens anslag för förvaltning.

Redovisningen mot ett anslag, en anslagspost eller en delpost ska ske i enlighet med indelningen i regleringsbrevet eller annat regeringsbeslut.

ALLMÄNNA RÅD

Gällande villkor är de villkor som anges i 6–9 §§ och de villkor som framgår av regleringsbrevet. *Gällande bestämmelser* är bland annat bestämmelser i lagar, förordningar och föreskrifter.

I informationssystemet Hermes finns bland annat följande registrerat för de anslag, anslagsposter eller delposter som enligt regleringsbrev eller annat regeringsbeslut får disponeras av myndigheten:

- Anslag som finns uppfört på statens budget eller i ändringsbudget
- Anslag som får disponeras men som inte finns uppfört på statens budget eller ändringsbudget, s.k. äldre anslag
- Omfördelningar av anslagssparande (ingående överföringsbelopp) och omdisponeringar av årets tilldelade anslag
- Indragningar av anslagssparande (ingående överföringsbelopp) och indragningar av årets tilldelade anslag
- Ingående överföringsbelopp.

Registrering av anslagsbeloppen för tilldelning eller indragning i informationssystemet Hermes är inte en ekonomisk händelse som ska redovisas mot anslaget.

11 §

FÖRESKRIFTER

En myndighet får betala ut bidrag från ett anslag endast om det är förenligt med anslagets ändamål och de villkor som gäller för anslaget enligt 10 §.

Myndigheten ska säkerställa att den årliga belastningen på anslaget och därmed utfallet på statens budget inte är missvisande.

Inomstatliga bidrag

Om en myndighet betalar ett bidrag från ett anslag till en annan myndighet ska den utbetalande myndigheten upplysa den mottagande myndigheten om de villkor som gäller för bidraget och bestämma en lämplig utbetalningsplan.

Ett bidrag som betalas ut av en myndighet från ett icke räntebelagt betalningsflöde ska normalt tas in i ett icke räntebelagt betalningsflöde hos den mottagande myndigheten. Om bidraget även finansierar förvaltningsutgifter hos den mottagande myndigheten ska korrigerings mellan betalningsflödena normalt göras i efterhand.

Undantag får dock göras i följande fall.

1. Om det är känt på förhand hur bidraget ska användas får beloppet fördelas mellan betalningsflödena då bidraget erhålls.
2. Om hela beloppet ska användas i den egna verksamheten eller om endast en ringa del avser transferering får räntekontot användas.

ALLMÄNNA RÅD

Utbetalning av bidrag kan även göras vid andra tidpunkter än vad som följer av denna paragraf om det framgår av lag, förordning eller annat beslut av regeringen.

Myndigheten får avgöra vad som är en lämplig utbetalningsplan med hänsyn till att bidraget ska betalas ut i nära anslutning till att bidraget ska användas av mottagaren. Ett bidrag kan antingen betalas ut som engångsbelopp eller uppdelat på flera tillfällen och antingen betalas i förväg eller i efterskott. Den bidragsgivande myndigheten bör sträva efter att minimera eventuella ränteeffekter för såväl myndigheten själv som mottagaren.

Redovisning mot inkomsttitel och anslag

12 §

FÖRESKRIFTER

Allmänt

Med utgifter avses i detta sammanhang de transaktioner och händelser som finansieras från anslag på statens budget. Med kapitaltransaktioner avses i de följande sådana utgifter som inte påverkar kostnader eller intäkter när den ekonomiska händelsen inträffar.

Justering av anslagsutfall till följd av byte av redovisningsprincip eller rättelse av fel enligt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till 2 kap. 7 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska redovisas mot anslaget det budgetår då justeringen redovisas i bokföringen.

Första stycket

Utgifter för transfereringar (punkt 1)

Med betalning avses inte enbart kontanta medel utan även andra förmögenhetsöverföringar, t.ex. reverser och överföring av tillgångar.

Förvaltningsutgifter (punkt 2)

Med förvaltningsutgifter avses i huvudsak sådana utgifter som i myndighetens resultaträkning redovisas under rubriken Verksamhetens kostnader.

Övriga utgifter (punkt 3)

Med övriga utgifter avses utgifter som inte är transfereringar, förvaltningsutgifter eller utgifter för anskaffning av tillgångar. Det är huvudsakligen fråga om kapitaltransaktioner.

Kapitaltransaktioner, såsom utlåning samt kapitalinsatser i och kapitaltillskott till juridiska personer m.m., ska redovisas mot anslag det budgetår då betalning sker. I fråga om kapitaltransaktioner anses således utgiften uppkomma det år då betalningen sker. I de fall det finns en skyldighet att betala ut medel, men någon betalning inte skett, ska dock redovisning mot anslag göras det budgetår då betalningsskyldigheten föreligger.

Andra stycket

Utgifter för anskaffning av tillgångar

Med utgifter för anskaffning av tillgångar avses

- anläggningstillgångar som vid anskaffningen ska finansieras med anslag enligt 2 kap. 6 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210), eller
- tillgångar som enligt anslagsvillkor eller annat regeringsbeslut vid anskaffningen ska finansieras med anslag.

Med anskaffningsvärde avses det värde som en pågående anskaffning eller färdigställd tillgång har tagits upp till i balansräkningen. Om en tillgång uppförs under flera år ska redovisning mot anslag göras med ett belopp motsvarande bruttoökningen av anskaffningsvärdet under året. Framtida utgifter för nedmontering och bortforsling av anläggningstillgångar enligt ESV:s föreskrifter till 5 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska dock inte redovisas mot anslag när tillgången anskaffas utan först när utgiften faktiskt uppkommer.

Tillämpning av övergångsbestämmelsen till anslagsförordningen (SFS 2011:223)

Vid uttag av sparade semesterdagar för anställda som har semesterdagar sparade från tiden före den 1 januari 2009 gäller följande. Redovisning mot anslag ska göras enligt övergångsbestämmelsen fram till dess att hela beloppet har avräknats "Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag" under balansposten Avräkning med statsverket. Redovisning mot anslag ska göras med ett belopp som motsvarar värdet av under året uttagna semesterdagar.

Vid beräkning av det belopp som ska redovisas mot anslag enligt föregående stycke får förenklade beräkningsmetoder användas, förutsatt att de tillämpas konsekvent.

ALLMÄNNA RÅD

Första stycket

Utgifter för transfereringar av varor och tjänster (punkt 2)

Vid transferering av varor och tjänster köper (anskaffar) myndigheten ofta en vara eller tjänst som därefter överlämnas eller görs tillgänglig för mottagaren. Den typen av utgifter likställs med förvaltningsutgifter.

I andra fall anskaffar mottagaren med stöd av författning eller särskilt beslut en vara eller tjänst. Myndigheten ersätter först i efterhand helt eller delvis en leverantör för den tillhandahållna varan eller tjänsten.

Myndighetens uppgift liknar i dessa fall lämnande av kontantbidrag. Den typen av transaktion är inte myndighetens anskaffning av varor och tjänster för transfereringar och utgiften redovisas därför mot anslag det budgetår då betalning sker.

13 §

FÖRESKRIFTER

Allmänt

Med inkomster avses i detta sammanhang de transaktioner och händelser som redovisas mot inkomsttitel på statens budget. Med kapitaltransaktioner avses i de följande de inkomster som inte påverkar kostnader eller intäkter när den ekonomiska händelsen inträffar.

Justering av utfall på inkomsttitel till följd av byte av redovisningsprincip eller rättelse av fel enligt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till 2 kap. 7 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska redovisas mot inkomsttitel det budgetår då justeringen redovisas i bokföringen.

Första stycket

Inkomster från avgifter och andra liknande ersättningar (punkt 2)

Med andra liknande ersättningar avses försäljningsinkomster, kostnadsersättningar och finansiella ersättningar som till sin karaktär liknar avgifter.

En inkomst ska redovisas mot en inkomsttitel i den redovisningsperiod som inkomsten uppkommer. En inkomst uppkommer ofta när en myndighet fakturerar en kund för en levererad vara eller tjänst.

Redovisningen mot inkomsttitel ska då grundas på denna ekonomiska händelse. Om inkomsten betalas kontant eller till följd av avtal och fakturering i egentlig mening inte sker, inträffar den ekonomiska händelsen den dag då betalningen mottas eller enligt avtalet ska mottas. Om betalning mottas efter förfallodagen ska redovisning mot inkomsttitel göras vid tidpunkten för förfallodagen.

Om en fordran skrivs ned på grund av befarade förluster ska en tidigare gjord redovisning mot en inkomsttitel eller ett anslag inte påverkas. Redovisning mot inkomsttitel ska endast korrigeras för konstaterade förluster.

Övriga inkomster (punkt 4)

Med övriga inkomster avses sådana inkomster som inte regleras i punkt 1–3, t.ex. försäljningsinkomster vid avyttring av anläggningstillgångar.

Vid avyttring av anläggningstillgångar ska försäljningsinkomster redovisas mot inkomsttitel det budgetår då faktura ställs ut. Om fakturering inte sker ska redovisning mot inkomsttitel göras det budgetår då betalning mottas.

ALLMÄNNA RÅD

Allmänt

Återbetalning av tidigare redovisade inkomster bör redovisas mot statens budget genom en minskning av redovisat belopp på inkomsttitel på motsvarande sätt som den ursprungliga transaktionen eller händelsen.

Första stycket

Inkomster från avgifter och andra liknande ersättningar (punkt 2)

Om en kund inte faktureras kan man inte alltid entydigt avgöra när inkomsten uppstår. Den får då antas uppstå när betalning mottas eller skulle ha mottagits enligt avtal eller dylikt.

Bidrag från Europeiska unionen (punkt 3)

Med bidrag från Europeiska unionen avses bidrag för ändamål vars utgifter finansieras genom anslag på statens budget och som redovisas på särskilda inkomstitlar på statens budget.

14 §

ALLMÄNNA RÅD

Löpande redovisning av förvaltningsutgifter

Förvaltningsutgifter bör redovisas mot anslag den månad då bokföringsskyldigheten föreligger enligt bestämmelserna i förordningen

(2000:606) om myndigheters bokföring. Oavsett när bokföringsskyldigheten föreligger bör utgifter för lokal- och markhyra samt avskrivningar redovisas mot anslag den månad till vilken kostnaden hänförs. Dessutom bör sådana utgifter som har stor påverkan på månadens utfall för ett enskilt anslag redovisas mot anslag den månad till vilken kostnaden hänförs. Vid den löpande redovisningen behöver inte hänsyn tas till månadens förändring av semesterlöneskulden.

Anslag som ska finansiera del av verksamhet

För att ge en i huvudsak riktig bild av anslagsförbrukningen löpande under året bör utgifterna för verksamhet som delvis finansieras med anslag redovisas mot anslag månadsvis med bedömd andel av finansieringen.

Övrigt

Redovisning mot anslag kan göras för varje enskild transaktion eller på grundval av summerade bokföringsrapporter.

15 §

FÖRESKRIFTER

Första stycket

Med inkomster som till en obestämd del ska täcka utgifter avses inte bidrag eller inkomster enligt 13 och 16 §§.

Inkomster enligt 4 § avgiftsförordningen (1992:191) och ränteinkomster som har uppkommit i anslagsfinansierad verksamhet ska redovisas mot anslag.

Andra stycket

Inkomster under anslag ska redovisas brutto endast i de fall regeringen har föreskrivit det. I annat fall utgör de redovisade inkomsterna mot anslag endast en återföring av tidigare redovisade utgifter.

ALLMÄNNA RÅD

Första stycket

Om inkomsterna ska finansiera en bestämd del av utgifterna får dock inkomsterna hanteras enligt bestämmelserna i 16 §.

16 §

ALLMÄNNA RÅD

En myndighet får redovisa sådana transaktioner och händelser som inte löpande kan hänföras till avgifts- eller bidragsfinansierad verksamhet mot anslag under förutsättning att det inte har stor påverkan på anslagets utfall. En återföring bör i sådana fall göras så snart detta kan ske, dock senast i samband med att årsredovisningen upprättas.

Beställningsbemyndiganden

17 §

FÖRESKRIFTER

Första stycket (särskilt bemyndigande)

Det särskilda bemyndigandet anger det högsta belopp (bemyndiganderamen) som myndighetens samtliga åtaganden för ett visst ändamål får uppgå till i slutet av budgetåret.

Med åtagande avses i detta sammanhang ett avtal eller en utfästelse som är bindande och som leder till framtida utgifter vilka ska finansieras med anslag. En utfästelse om ett bidrag är bindande om en handling blivit överlämnad till mottagaren eller om andra omständigheter visar att utfästelsen är avsedd att vara känd.

Utestående åtaganden vid årets slut är:

Ingående åtaganden som har gjorts tidigare budgetår

+ Nya åtaganden som görs under året och som medför utgifter under ett följande budgetår

- Infrianden av gjorda åtaganden från tidigare år.

Infriandet sker då utgiften som åtagandet ger upphov till redovisas mot anslaget.

Det särskilda bemyndigandet avser ett budgetår. I förekommande fall måste därför ett nytt bemyndigande finnas inför varje år. Om myndigheten inte har för avsikt att göra nya åtaganden behövs dock inte ett nytt särskilt bemyndigande.

Andra stycket (undantagsregeln och begränsningsregeln)

En myndighet kan göra åtaganden som innefattas i första stycket upp till 10 procent av tilldelat anslag utan ett särskilt bemyndigande (undantagsregel). Dock gäller begränsningen att de totala åtagandena på samtliga anslagsposter och delposter under ett anslag på statens budget får uppgå till högst 10 miljoner kronor (begränsningsregel).

Med tilldelat anslag avses:

- + Årets tilldelning enligt regleringsbrev eller annat regeringsbeslut
- +/- Omdisponeringar av anslagsbelopp
- Indragningar hänförliga till tilldelat anslag.

Om flera myndigheter tilldelas var sitt belopp av ett anslag ska myndighetens andel enligt begränsningsregeln beräknas med utgångspunkt i anvisat anslag på statens budget. Förändringar av tilldelade medel, omdisponeringar eller indragningar under året påverkar dock inte myndighetens andel enligt begränsningsregeln.

Om en myndighet har tilldelats ett särskilt bemyndigande ska dock samtliga åtaganden för det avsedda ändamålet redovisas mot bemyndigandet, varför undantagsregeln inte kan tillämpas.

ALLMÄNNA RÅD

Första stycket

Ett särskilt bemyndigande är kopplat till ett specifikt anslag eller en specifik anslagspost som de framtida utgifterna ska redovisas mot.

Med ett särskilt bemyndigande menas befogenhet för en myndighet att göra åtaganden som medför utgifter under följande budgetår och som ska täckas med anslag. Ett sådant bemyndigande behövs dock inte för åtaganden enligt 17 § andra och tredje stycket.

Regeringens beslut om särskilt bemyndigande för ett visst ändamål anges i myndighetens regleringsbrev. I regleringsbrevet anges även en plan över när de åtaganden myndigheten gör med stöd av bemyndigandet beräknas komma att infrias och ett slutår för infriandena.

En myndighet bör omvärdera åtaganden som kvarstår från tidigare år om ny information finns som väsentligt påverkar de framtida utgifter som ska finansieras från anslag. Ett åtagande i utländsk valuta bör värderas till balansdagens kurs.

Ett bemyndigande innebär inte något undantag från de regler som gäller för disposition av och redovisning mot anslag eller för bestämmelser om upphandling etc. Även för myndigheter som bedriver verksamheten med stöd av författning eller särskilt beslut av riksdag eller regering, såsom investeringsplaner, behöver rätten att göra ekonomiska åtaganden som medför framtida utgifter för staten konkretiseras och beloppsbestämmas i form av ett bemyndigande.

Bestämmelser om hur ett särskilt bemyndigande ska beräknas och redovisas i budgetunderlaget finns i 9 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Andra stycket

Begränsningsregeln behöver tillämpas endast om det totala anslagsbeloppet överstiger 100 miljoner kronor. Om myndigheten disponerar flera anslagsposter eller delposter på ett anslag kan myndigheten fritt fördela sin andel av begränsningsregeln mellan posterna. Det totala åtagandet får dock aldrig överstiga 10 procent av tilldelat anslag.

Tredje stycket (åtaganden i den löpande verksamheten)

De åtaganden som kan göras med stöd av det generella bemyndigandet i tredje stycket avser framtida utgifter av driftkostnadskaraktär förutsatt att myndigheten kommer att disponera i huvudsak oförändrade resurser då utgifterna uppkommer (fortlevnadsprincipen). Om utgifterna har annan karaktär eller myndigheten har kännedom om att resurserna kan komma att minska så att de inte täcker ett infriande av åtagandet bör myndigheten begära ett särskilt bemyndigande enligt 17 § första stycket.

Regler om åtaganden avseende leasing finns i kapitalförsörjningsförordningen (2011:210).

Regler om åtaganden avseende hyra och arrende av lokaler m.m. finns i förordningen (1993:528) om statliga myndigheters lokalförsörjning.

18 §

FÖRESKRIFTER

De uppgifter som myndigheten lämnar om hur ett bemyndigande utnyttjats, ska vara verifierbara. Under året ska löpande noteringar föras om de åtaganden och infrianden myndigheten gör med stöd av ett beställningsbemyndigande.

ALLMÄNNA RÅD

Ett särskilt bemyndigande ska redovisas enligt uppställningsformen för redovisning av bemyndigande i årsredovisningen i bilaga 3:2 till förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Ett åtagande som gjorts är normalt inte en ekonomisk händelse som enligt 5 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring ska bokföras. Det bör dock kunna verifieras med en handling, exempelvis ett expedierat beslut om bidrag, ett undertecknat kontrakt eller liknande. I

huvudsak bör samma krav ställas på detta underlag som på en verifikation till en ekonomisk händelse enligt 14 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring. Beroende på verksamhetens art bör noteringar göras på ett sätt som säkerställer god intern kontroll.

Verkställighetsföreskrifter

19 §

FÖRESKRIFTER

Ekonomistyrningsverket kan i enskilda fall pröva och meddela undantag från föreskrifterna till denna förordning.

Mats Wikström